

श्रीअन्तु प्रकाशन (प्रा.)लि.

पूर्वाञ्चल

Purwanchal National Daily

सूचना

विद्यालयलाई शान्ति क्षेत्र बनाऔं, बन्द हडताल, राजनीतिक क्रियाकलाप, हिंसात्मक गतिविधिबाट टाढै राखौं।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

वर्ष : २६ अङ्क : १९८ पृष्ठ ४ बिर्तामोड वि.सं. २०७८ जेठ २६ गते बुधवार (Wednesday, June 9, 2021) नेपाल सम्बत् १९४१ Web : www.purwanchaldaily.com

प्रदेश नं. १मा विनियोजन विधेयकको प्राथमिकता र सिद्धान्त पेश

बिराटनगर, जेठ २५। प्रदेश नं १ सरकारले कोरोना महामारी नियन्त्रण र यसबाट भएको क्षति न्यूनीकरण गर्ने गरी आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को बजेट ल्याउने तयारी गरेको छ।

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री टि.डी. पाण्डे (लिम्बू) ले प्रदेशसभाको मंगलबारको बैठकमा विनियोजन विधेयक २०७८/०७९को सिद्धान्त, उद्देश्य र प्राथमिकता सार्वजनिक गर्दै कोरोना भाइरस सङ्ग्रहण नियन्त्रण, उपचार, राहत, बेरोजगारी न्यूनीकरण, सुशासन र समृद्धिमूलक कार्यक्रमलाई बजेटका प्राथमिकतामा राखिएको बताए।

उनले वित्तीय संघीयतालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याउने, वित्तीय अनुशासन कायम गराउने र दिगो विकासमा बजेट केन्द्रित रहने उल्लेख गर्दै विकासको गतिविधिलाई गतिशील बनाउने, प्रदेशमा आर्थिक विकास र समृद्धिको आधार खडा गर्ने तथा अर्थतन्त्रमा निजी क्षेत्रलाई पनि सहभागी गराउन प्रोत्साहन गरिने गरी बजेट ल्याउने बताए। मन्त्री पाण्डेले आगामी बजेटले प्रदेशको आन्तरिक आयको सुदृढीकरण गर्ने, राजस्व परामर्श समितिको नीतिलाई अवलम्बन गरिने तथा शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रमा ठोस उपलब्धि हासिल गर्ने काममा मद्दत गर्ने भन्ने बजेटले स्रोतको सुनिश्चितता एवम् व्यवस्थापनमा ध्यान दिनेमा जोड दिए।

उनले ठूला र प्राथमिकता प्राप्त योजनाहरू सम्पन्न गर्न संघीय सरकारसँग पहल गर्ने भन्ने बजेटले रोजगार सिर्जना र उच्चमशीलताको विकासमा मद्दत गर्ने बताए।

विशेष समय: प्रदेशसभाको आजको बैठकको विशेष समयमा नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (माओवादी केन्द्र) संसदीय दलका नेता इन्द्रबहादुर आइबोले प्रदेशको नामकरणमा कसैको हस्तक्षेप हुनुहुँदैन भन्ने प्रदेशको नामकरण स्वतन्त्र ढङ्गले गर्नुपर्नेमा जोड दिए। उनले मानवता विरोधी अपराधमा संलग्न भएका व्यक्तिलाई कानूनी कारवाही हुनुपर्ने बताउँदै असंवैधानिक कदमले गर्दा देशमा शान्ति र स्थिरतामा समस्या आएको बताए।

शून्य समय: यसैगरी बैठकको शून्य समयमा भाग लिई सदस्य ज्योति सुब्बाले कोभिड-१९ बाट आमनागरिकलाई सुरक्षा प्रदान गर्न सरकारले ठोस योजना बनाउनुपर्ने उल्लेख गर्दै अस्पतालमा अक्सिजन र भेन्टिलेटरको व्यवस्था हुनुपर्ने माग गरे।

अर्का सदस्य भलकबहादुर मगरले भ्रष्टाचारको दमकमा सुकुम्बासी बस्तीमा प्रहरीले गरेको दमनको छानविन हुनुपर्ने माग गरे। सदस्य नारायणबहादुर मगरले भौतिक मन्त्रालयबाट खानेपानीका लागि प्राप्त बजेटको न्यायोचित

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

असारदेखि 'लुज डाउन'

भापा, जेठ २५। विश्वव्यापी महामारीका रूपमा फैलिएको कोभिड-१९ सङ्ग्रहणको गति मुलुकमा क्रमशः न्यून हुँदै गएपछि सरकारले निषेधाज्ञालाई विस्तारै खुकुलो बनाउँदै लैजाने योजना अघि सार्ने भएको छ।

गृह मन्त्रालयका अनुसार मुलुकभर जारी गरिएको निषेधको आदेश कार्यान्वयन र सङ्ग्रहणको अवस्थाबारे समीक्षा भइरहेको र त्यसैका आधारमा असारदेखि कसरी अघि बढ्ने भन्ने कुराको निश्चय हुने गृहप्रवक्ता जनकराज दाहालले जानकारी दिए।

यसअघि 'लकडाउन' थियो, असारदेखि भने 'लुज डाउन' लागू गर्ने योजना छ, मुलुकभरको सुकाव आएपछि त्यसको आधारमा आवश्यक निर्णय लिइने छ- दाहालले भने- केही सहजीकरण भने पक्कै हुनेछ। सङ्ग्रहणभन्दा निको हुने दर दोब्बर हुँदै गएको र मृत्युदरसमेत न्यून भएकाले निषेधाज्ञामा केही खुकुलो गर्ने योजनाका साथ अहिले काम भइरहेको छ। आ-आफ्नो जिल्लामा आदेश लागू गर्ने र हटाउने अधिकार सरकारले प्रिजअलाई नै दिएकाले गृहको आवश्यक समन्वय र निर्देशनमा काम अघि बढ्नेछ।

कोरोना नियन्त्रण तथा रोकथामका लागि जारी निषेधाज्ञा तथा कोरोना परीक्षणको दायरा बृद्धि भएसँगै पछिल्लो दिन सङ्ग्रहणभन्दा निको हुनेदर उच्च हुँदै

गइरहेको तथ्याङ्क देखाएको छ। सोमबार भण्डै १८ हजारको परीक्षण गरिएकोमा चार हजार ४७२ मा सङ्ग्रहण पुष्ट भएको र छ हजार ९५१ सङ्ग्रहित निको भएका छन्। सोही अवधिमा कोरोनाबाट ९२ जनाको मृत्यु भएको छ। त्यसअघि १८ हजारको परीक्षणमा कम्तिमा पनि आठ हजारमाथि सङ्ग्रहित फेला पर्दै आएका थिए। मानिसको मृत्यु तीन अङ्कको थियो।

कोरोनाको पहिलो लहरमा जारी गरिएको बन्दबन्दी एकासी खोल्दा सङ्ग्रहणले गति लिएको उदाहरण प्रस्तुत गर्दै गृह प्रवक्ता दाहालले यसपाली भने त्यो गल्ती नदोहोरिने स्पष्ट पारे। उनका अनुसार आवश्यकताका आधारमा विस्तारै खुकुलो पार्दै लगेने छ। उक्त अवधिभर सभा, सम्मेलन, गोष्ठी, तालिम, सेमिनार, सिनेमा हल, डान्सबार, दोहोरी, नाचघर, क्लब, पार्टी प्यालेस, स्विमिङ पुल, सपिङ मल, मनोरञ्जनस्थल, सैलुन, ब्यूटी पार्लर, हेल्थ क्लब, फुटसल, जिमखाना, समूहमा खेल्ने खेलकुद, पुस्तकालय, सङ्ग्रहालय, चिडियाखाना, दर्शकसहितको खेलकुदका गतिविधि भने अझै खुल्ने छैनन्।

मुख्यतः कृषि कर्मको बेला भएकाले त्यसलाई प्राथमिकता दिने योजना छ- दाहालले भने- दैनिक जनजीवनसँग जोडिने कुरा प्राथमिकतामा पर्छन्, वर्षाको समय छ, मल बीज, कृषि कर्म, अत्यावश्यक जनशक्ति

कोरोनाबाट मृत्यु हुने अझै घटेन

काठमाडौं, जेठ २५। नेपालमा कोरोना भाइरसबाट मृत्यु हुनेको संख्यामा अझै कमी आउन सकेको छैन।

मंगलबार मात्रै १०८ जनाको मृत्यु भएको स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले जनाएको छ। सरकारले निषेधाज्ञालाई खुकुलो बनाउँदै लगे पनि मृतकको संख्या घट्न सकेको छैन।

योसँगै कोरोनाबाट मृत्यु हुनेको संख्या ८ हजार ९८ पुगेको छ। कूल संक्रमितको १ दशमलव ६ प्रतिशतको मृत्यु भएको हो। मंगलबार ५ हजार १ सय ५३ संक्रमित थपिएका छन्। १२ हजार ६५ पीसीआरबाट ३ हजार ८ सय ७० तथा ५ हजार ६ सय ११ एन्टिजेनबाट १ हजार २ सय ८३ गरी १७ हजार ६ सय ७६ परीक्षणको भण्डै ३० प्रतिशतमा संक्रमण भएको हो।

थपिएकामा काठमाडौंका ८ सय ३६, भापाका ३ सय १८, ललितपुरका २ सय ६९, कास्कीका २ सय २०, मोरङका १ सय ९१, सुनसरीका १ सय ७१ तथा भक्तपुरका १ सय २१ जना हुन्। अहिलेसम्म ५ लाख ९५ हजार ३ सय ६४ जना संक्रमित भइसकेका छन्। मंगलबार ६ हजार ५ सय ७० जना संक्रमणमुक्त भएका छन्।

अहिलेसम्म ५ लाख ४ हजार ५ सय ३० जना संक्रमणमुक्त भएका छन्। यो कूल संक्रमितको ८४ दशमलव ७ प्रतिशत हो। हाल ८२ हजार ७ सय ३६ जना सक्रिय संक्रमित रहेका छन्।

व्यवस्थापन, सामग्री ओसारपसार र विकास निर्माणलाई प्राथमिकता दिइने तर पूर्णस्वास्थ्य मापदण्ड पालनामा भने कडाई गरिनेछ। निषेधाज्ञाका कारण कोरोना नियन्त्रणमा ठूलो सहयोग मिलेको स्वास्थ्य मन्त्रालय बुझाएको छ। त्यसैले पनि एकैचोटी खुला गर्न नहुने

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

इलामका चिया उद्योग खुल्ने

इलाम, जेठ २५। कोरोना महामारीको विषम परिस्थितिमा चिया निर्यात नभएपछि उद्योग बन्द गरेका सुर्खे नगरपालिकाका उद्योगीले पुनः सञ्चालनमा ल्याउने भएका छन्।

नगरले चियाका लागि मापदण्ड बनाएपछि उद्योग सञ्चालनमा आउने भएका हुन्। नगर, चिया तथा कफी विकास बोर्डका प्रतिनिधि र उद्योगीका प्रतिनिधिको संयुक्त छलफलबाट मापदण्ड तयार पारिएको हो। हरियो चियापत्ती टिप्पा न्यूनतम तीन मिटर सामाजिक दूरी कायम गर्नुपर्ने भएको छ।

अनिवार्यरूपमा मास्क, सेनिटाइजर पञ्जाको प्रयोग, चिया खाजाको व्यवस्था थपिनुपर्ने, २ बजेसम्म सङ्कलन केन्द्रमा सङ्कलन गरेर ५ बजेभित्र उद्योगसम्म पुऱ्याउने, एक/एक घण्टामा सावुनपानीले हात धुने र एउटा बोरामा अधिकतम ३० किलोभन्दा बढी ढुवानी गर्न नपाउने मापदण्डमा उल्लेख छ।

चिया प्रशोधन कार्यमा दुई वा तीनभन्दा बढी श्रमिक राख्न नपाउने, गुणस्तरिय चिया उत्पादन कार्यविधि, २०७५ को पालना गर्नुपर्ने, श्रमिक वा अन्य कामदारको विवरण प्रत्येक दिन सम्बन्धित बडामा बुझाउने, चिया टिप्पा प्रयोग गरिने सुरक्षा सामग्री मजदुरलाई सम्बन्धित चिया कृषकले उपलब्ध गराउनुपर्ने, चिया ढुवानीको सवारी बडा कार्यालयमा दर्ता भएको हुनुपर्नेलायत बुँदा समेटिएका छन्। चिया क्षेत्रमा सङ्कलन किसान, श्रमिक वा उद्योगमा कार्यरत मजदुरमा सङ्ग्रहण देखिएमा स्वास्थ्य शाखामा सम्पर्क गर्ने अनुरोध गरिएको छ। सङ्ग्रहितलाई उपचारको लागि अस्पतालसम्म लग्न सवारीसाधनको व्यवस्था नगरले गर्ने जनाइएको छ। यसअघि गत वर्ष पनि नगरले १४ बुँदे मापदण्ड पालना लागू गराएर चिया टिपाईलाई सहज बनाएको थियो।

मजदुर नेताको निधन

भापा, जेठ २५। नेपाली कांग्रेस निकट नेपाल निर्माण तथा सम्बद्ध श्रमिक संघ(काउन)का जिल्ला अध्यक्ष सम्फी दासको निधन भएको छ।

उनको बिर्तामोडस्थित बिर्तासिटी अस्पतालमा उपचारका क्रममा निधन भएको हो। मजदुर नेता दासको कोरोना संक्रमणका कारण मृत्यु भएको बताइएको छ।

बिर्तामोड-३ सैनिक मोड निवासी दासको मंगलबार विहान ९ बजे बिर्तासिटी हस्पिटलमा उपचारका क्रममा मृत्यु भएको हो। उनी केही सतादेखि त्यहाँ उपचाररत थिए।

प्रहरी चौकीमा आक्रमण गर्ने ५ जना पक्राउ

धरान, जेठ २५। धरान-१५को अस्थायी प्रहरी चौकीमा जेठ १३ गते प्रहरीमाथि आक्रमण गरी तोडफोड गर्ने १० जनामध्ये ५ जनालाई धरान प्रहरीले पक्राउ गरी सार्वजनिक गरेको छ।

उक्त घटनामा संलग्न मध्येका २४ वर्षीय विक्रम राई, २७ वर्षीय सिजन राई र कालु भन्ने २६ वर्षीय सरोज लिम्बूलाई जेठ १८ गते धरान-५ देउरालीमा लुकीछिपी बसेको अवस्थामा धरान प्रहरीले पक्राउ गरेको जनाएको छ। उक्त घटनामा संलग्नहरूको खोजीमा सुनसरी प्रहरीबाट उनीहरू भागी जाने सम्भावित जिल्लाहरू (मोरङ, तेह्रथुम र धनकुटा) का प्रहरी र १ नं. प्रदेश प्रहरी व्युरोको समेत मद्दत लिइएको थियो।

खोजी र पक्राउका क्रममा पछिल्लो समयमा घटनाका मुख्य आरोपीहरू ३० वर्षीय वसन्त राई ३२ वर्षीय रंगन लिम्बू धनकुटा जिल्लाको छथर जोरपाटी-४ बन्चरे एरियामा पुगी लुकीछिपी बसेको भन्ने सूचनाका आधारमा प्रदेश व्युरो, सुनसरी र धनकुटा प्रहरीको टोलीले उक्त एरियालाई लक्षित गरी सघन अपरेसन शुरु गरेको थियो।

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

गाडीभित्र बेहोस भेटिएका चालकको निधन

भेटिएका चालकको निधन

विराटनगर, जेठ २५। सरकारी गाडीभित्र बेहोस भेटिएका चालकको निधन भएको छ।

विराटनगर महानगरपालिका-३मा मंगलबार दिउँसो बेहोस अवस्थामा भेटिएका जलस्रोत तथा सिञ्चाई विकास डिभिजन कार्यालय सुनसरीका ३८ वर्षीय चालक राजु ढकालको निधन भएको हो।

ढकाल उदयपुरको बेलका नगरपालिका-३का बासिन्दा रहेको प्रहरीले जनाएको छ। प्रहरीका अनुसार प्रदेश १ का मुख्यमन्त्री शेरधन राईको निवास नजिक उनी दिउँसो ३ बजेतिर

कार्यालयको प्रदेश १-०४-००१ फ्र ०००६ नम्बरको गाडीभित्र बेहोस अवस्थामा भेटिएका थिए। बेहोस अवस्थामा भेटिँदा चालक सिट पल्टाएर सुतेजस्तो देखिन्थे। तत्काल उद्धार गरेर उपचारका लागि नोबेल शिक्षण अस्पताल पुऱ्याउनासाथ चिकित्सकले ढकाललाई मृत घोषित गरेको मोरङ प्रहरीका प्रवक्ता डीएसपी मानबहादुर राईले जानकारी दिए। उनका अनुसार भयाल र ढोकाका सवै सिसा बन्द गरिएको गाडीभित्र चालकलाई बेहोस अवस्थामा फेला पारिएको थियो।

असार १ गतेदेखि नयाँ शैक्षिक सत्र

भापा, जेठ २५। कोरोनाभाइरस महामारीले लगभग पूरै प्रभावित भएको शैक्षिक सत्र सिद्ध्याएर अब स्कूलहरूले असार १ गतेदेखि नयाँ सत्र शुरु गर्दैछन्।

धेरै समय भौतिक पठनपाठन रोकिएका कारण यो वर्ष पाठ्यक्रम केही सङ्कुचित पारिनुका साथै शैक्षिक सत्र दुई महिना लम्ब्याइएको थियो।

कति सिद्धियो त पढाइ ?

पढाइ कति सिद्धियो भन्ने प्रश्नको उत्तर जटिल छ। देशभरि एकैनासको स्कूलहरू नभएका अनि देशभरि भाइरस सङ्ग्रहण पनि एकैनासको नभएका कारण स्कूलहरूमा परेको प्रभाव भिन्न-भिन्न रह्यो। कतै स्कूल दुई महिनामात्र भौतिक सञ्चालन हुन पाए त कतै ६ महिना हुन पाए।

वैकल्पिक पठनपाठन पनि एकैनास भएन। शहरीक्षेत्रमा अनलाइन प्रभावकारी भयो भने ग्रामीण क्षेत्रतिर सङ्ग्रहण तुलनात्मक कम भएकाले भौतिक पठनपाठन अलि बढी हुनसक्यो- राष्ट्रिय निजी तथा आवासीय विद्यालयहरूको सङ्गठन एन-प्यावसनका अध्यक्ष ऋतुराज सापकोटाले बताए। वैकल्पिक पठनपाठनमा पनि निजी तथा सामुदायिक विद्यालयहरूबीच भिन्नता रह्यो। निजी स्कूलहरूको हकमा औसत ८० प्रतिशत पाठ्यक्रमको पढाइ हुनसकेको देखिन्छ भने अन्यको हकमा त्यो ६०देखि ७५ प्रतिशत रहन पुग्यो- निजी तथा आवासीय विद्यालयहरूको सङ्गठन प्यावसनका सहअध्यक्ष डिके दुङ्गनाले भने।

सरकारको अनुमान चाहिँ कति रह्यो त ?

शिक्षा मन्त्रालयका प्रवक्ता दीपक शर्मा भन्छन्- यो औसत निकाल्न सहज विषय होइन। स्थानपिच्छे अनि स्कूलपिच्छे अझ विषयपिच्छे फरक आँकडा आउनसक्छ। आँकडा जस्तो भए पनि अब लगभग सबैजसो विद्यालयहरूले यो साताभित्र यो शैक्षिक सत्रको मूल्याङ्कनका बाँकी काम सिद्ध्याएर अर्को सातादेखि नयाँ सत्रमा प्रवेश गर्दैछन्।

'मूल प्रश्न सिकाइ गुणस्तर हो'

शैक्षिक सत्र त जसोतसो सकिए पनि मुख्य चुनौति त्यस अवधिमा आम विद्यार्थीहरूलाई कतिको गुणस्तरीय सिकाइ उपलब्ध भयो भन्ने रहेको जानकारीहरू बताउँछन्। ज्ञान बाँड्ने हिसावमा त वैकल्पिक माध्यमबाट पनि सकियो होला तर सीप बाँड्ने अनि प्रयोगात्मक विधिहरू

भने विद्यार्थीले सिक्न पाएनन्- ढुङ्गना भन्छन्। यस्तो अवस्थामा अब धेरैजसो विद्यार्थीहरूलाई विशेष किसिमले पुनरावृत्ति तथा ब्रिजिङ पढाइ जस्तरी हुने सापकोटा ठान्छन्। न्यूनतम सिकाइ हुनसक्यो कि सकेन भनेर विद्यालय तथा शिक्षकहरूले हेर्नुपर्छ र जहाँ अनि जसलाई आवश्यक हुन्छ ती विद्यार्थीहरूलाई ब्रिजिङ पढाइ दिलाउनुपर्छ- सापकोटाले भने। खासगरी कक्षा १० का विद्यार्थी जो आन्तरिक मूल्याङ्कनका आधारमा कक्षा ११ मा पुग्दैछन् उनीहरूलाई त्यस्तो ब्रिजिङ पढाइ आवश्यक पर्ने उनले बताए। तर सरकारले भने थप पढाइको विषय विद्यालय अनुसार फरक फरक भएकाले त्यो जिम्मा विद्यालयकै

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

पूर्वाञ्चल

सम्पादकीय

श्रमको सम्मान नै समृद्धिको आधार

डा. बज्र रिवाल

कृषि उत्पादनका दृष्टिले भूभाग उर्वर जिल्ला हो । उत्पादनका आधारमा नै देशको अन्नको भण्डारमा पर्छ भन्नाले । तर, पछिल्लो समय कृषि प्रधान देशको पहिचान भएको नेपालमा कृषि कार्य जनताको रोजाइमा पर्न छाडेको छ । कुनै समय बहुसंख्यक नेपालीको बाँच्ने र जीवन यापनको मूल आधार कृषि थियो । तर, आज कूल संख्याको ६० प्रतिशत मात्र कृषि पेशामा आबद्ध छन् । यद्यपि मानिसलाई जीवित रहन माटोभर भएर पनुपर्छ, माटोले नै अन्नरूपी ऐश्वर्य दिएर विश्वका सबै मानिसको जीवन सञ्चार गर्छ । यो ज्ञानलाई नै नेपाली कृषि कर्मबाट पलायन हुँदैछ । यसो हुनाका पछि उत्पादन, बजार र व्यवस्थापनमा समन्वय नहुनु मुख्य कारणका रूपमा रहेको छ । कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा २७.६ प्रतिशत योगदान दिने कृषि क्षेत्रलाई व्यवसायमुखी बनाउने वातावरणको सुनिश्चितता नभएकै कारण किसान पेशाप्रति विरत बन्ने परिस्थिति कसैका लागि पनि सुखद हुन सक्दैन ।

खाद्यान्नमा बढ्दो परनिर्भरतालाई कम गर्न पछिल्लो समय सरकारले विशेष कार्यक्रम नै ल्याएको छ । यसकै लागि कृषि प्रणालीलाई आधुनिकीकरण गर्न थालिएको छ । जग्गाको चक्काबन्दी, आधुनिक उपकरण, उन्नत वीजविजन, मलखादको प्रयोगलाई प्राथमिकता दिइएको छ । परि योजना नै बनाएर हवा, पानी, माटोको अवस्थाको अध्ययन गरेर विभिन्न वालीका जोन, पकेट क्षेत्र छुट्याइएको पनि छ । यसै अनुसार दोस्रो मुख्य बाली मकैको उत्पादन बढाउन कचनकबल, बाह्रदशी, कनकाई, भन्ना र गौरादह पालिका क्षेत्रलाई मकै जोन घोषणा गरिएको छ । ती क्षेत्रका किसानले यो वर्ष चालीस हजार हेक्टर क्षेत्रफलमा मकै खेती गरे । उक्त क्षेत्रबाट दुई लाख ४० हजार मेट्रिक टन मकै उत्पादन भएको कृषि ज्ञान केन्द्रका कृषि विज्ञ शालीकराम भट्टराईले जानकारी दिएका छन् । तर उचित मूल्य पाउन नसकेको मात्र होइन बजार नै नपाइने अवस्थाले किसान चिन्तित भएका छन् । यहाँका पशुपन्छीका दाना उत्पादक उद्योगले भारतको कलकत्ताबाट मकै ल्याउने गरेका छन् । तर, आफ्नै देशमा उत्पादित मकै करले बेच्नु पर्ने अवस्थाले किसान मारमा समेत परेका छन् । दुईवर्ष अघि प्रतिक्विन्टल तीन हजार रूपैयाँमा बेचेको मकै यो वर्ष एक हजार नौ सयमा बेच्नु परेको कृषकको गुनासो छ ।

भूबनोटका हिसाबले पनि कृषि प्रणालीमा क्रान्ति आउनु आवश्यकता हो । यसका लागि राज्य सञ्चालक कै भूमिका जिम्मेवार हुनुपर्छ । केवल नीति र योजना बनाएर मात्र कृषि क्रान्ति सम्भव छैन । पकेट र जोन क्षेत्र निर्धारण गरेर अपेक्षित परिणाम प्राप्त हुन सक्दैन । किसानलाई सहूलियत, अनुदान, आधुनिक उपकरण, वीजविजन, मलखादसँगै उत्पादित वस्तुको बजारीकरणमा समन्वय गर्नुपर्छ । त्यसैगरी मकैको लेवलिङ, प्याकेजिङ, ग्रेडिङ गर्ने उद्योगको स्थापना गरेर आयातलाई निरुत्साहित गर्नु पर्छ । त्यसैगरी मुख्यबाली धानको समर्थन मूल्य तोके जस्तै बाली तयार नहुँदै मकैको पनि समर्थन मूल्य तोकेर किसानलाई संरक्षण गर्नेतर्फ लाग्नु पर्छ । त्यसो भए मात्र जोन छुट्याएको, किसानलाई उत्साहित गरेको र पलायन हुनबाट रोकेको अनुभूति दिलाउन सकिन्छ । श्रमजीवी वर्गलाई विश्वासमा लिन सकिएर भने नेपाली युवाशक्तिको पलायनलाई पनि रोक्न सकिने छैन जो राष्ट्रको समृद्धिका लागि पनि घातक हुनेछ ।

कोरोना-कालमा द्रवित मन

पाउने उपायका बारेमा नै चर्चा गर्न खोजेको हुँ मैले यस लेखमा । तर त्यो मेरो या कुनै पनि मनोचिकित्सकको या कोही मानसिक स्वास्थ्यकर्मीहरूको एक्लो प्रयासबाट मात्र सम्भव हुने कुरा होइन । यसका लागि सबैको हातेमालोको जरुरत रहेको छ । सबै भन्नाले चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी, मिडियाकर्मी, राजनीतिक कार्यकर्ता, शिक्षकवर्ग, विद्यार्थीगण सबैको । आमजनताका रूपमा यो लेख पढ्ने तमाम पाठकको जिम्मेवारी छ कोरोना-कालमा फैलिएको मनोवैज्ञानिक पीडा कम गर्नका लागि । स्वास्थ्यकर्मीहरूले त यो समयमा आफ्नो कर्तव्य निभाएकै छन् जस्तो लाग्छ । म आफू नै एक स्वास्थ्यकर्मी भएर भनेको होइन, तर अहिलेको समयमा सबैभन्दा कर्तव्यबोध भएर आफ्नो जिम्मेवारीमा दत्तचित्त भएर लामो व्यक्तिको स्वास्थ्यकर्मी (डाक्टर, नर्स आदि) हुनु एक वर्षभन्दा बढी भयो, आफूले खाइपाइ आएको तलबभन्दा कम पैसामा (भत्ताआदिको त कुरै छान्दिएँ), आफ्ना

‘डाक्टरसाब ! बुबाको त पीसीआर पोजिटिभ आएछ । अब घरमा राख्थो भने त खतमै हुन्छ । अक्सिजन भएर भने त कसरी बाँच्नुहोला ? अस्तित्व टोपीमा देखाएको दृश्य अर्भे आँखाबाट हराएको छैन । के गर्ने होला ? तपाईंको अस्पतालतिर बेड मिलाउन सकिन्छ कि ? लो ! नत्र अक्सिजनको एउटा सिलिन्डर भए पनि व्यवस्था गरिदिनुपर्छ ।’ एकजना चिन्तितमा आफन्तले मध्यरातमा मलाई फोन गरेर भनेका कुरा हुन् यी । पीसीआर पोजिटिभ आउनासाथ अस्पताल लगेन, अक्सिजन पाइएर भने ज्यानै जाने भ्रम पालेर बसेका छन् जनसाधारण । ‘दाइ ! आमा त पीसीआर पोजिटिभ भएर पनि धेरै बसिरहनुभएको रहेछ । उहाँको सिलिन्डर गराउन पर्दैन ? फेरि अस्पतालमा बेडै नपाइएला । तपाईंको अस्पतालतिर बेड बुक गरिदिनुपर्छ कि ?’ एउटा बहिनीले आफ्नी आमालाई कोरोना

‘अस्पतालमा बेड नभएको, आइसियु आदि खालि नरहेको, अक्सिजन अपुग भएको’ समाचारभन्दा ‘अहिले बेड बाँधिरहेको, अक्सिजन प्लान्ट बनिरहेको, सिलिन्डर आपूर्ति भइरहेको’ जस्ता समाचारमा बढी जोड दिने कि ? ‘कोरोनाले मार्ने त एक प्रतिशतभन्दा कमलाई हो । बाँकी ९९ प्रतिशतले त सजिलै कोरोना जिच्छन् । सबै कोरोना लागेकालाई अस्पताल भर्ना गर्नुपर्दैन । सबैलाई अक्सिजन चाहिने पनि होइन । सबैको सिलिन्डर पनि गर्नुपर्दैन ।

धेरैमा सुरक्षित बसेर, यथेष्ट आराम, पौष्टिक आहार, प्राणायाम, नियमित पथपरहेज गरेर कोरोनाका सामान्य लक्षणबाट पार पाउन सकिन्छ । निषेधाज्ञा, बन्दाबन्दी जनआन्दोलनमा जस्तो राजनीतिक कारणले लागेको होइन । यो हामी सबैको स्वास्थ्य सुरक्षाका लागि लगाइएको हो । १४ दिन धेरै बसेर नै संक्रमण चक्र तोड्न मद्दत गर्दछ ।

यस्तै-यस्तै सचेतनामूलक सन्देश प्रवाहित गर्ने कार्यक्रम, अनि अनुभवी स्वास्थ्यकर्मीका अन्तर्वाता प्रकाशन-प्रसारणमा जोड लगाए । जनमानसको मनस्थिति सकारात्मक बन्ने थियो कि ? मिडियाकर्मीका साथसाथै शिक्षकवर्ग, समाजका शिक्षितले पनि यस्ता सकारात्मक सन्देश प्रवाह गर्न राम्रो भूमिका खेल्न सक्दछन् ।

देशमा महामारी नियन्त्रण कार्यमा मियो बन्न सक्ने राजनीतिक नेतृत्वको भूमिका त नजरअन्दाज कसरी गर्नु र ? तिनका भ्रात्रु संगठन, विद्यार्थी, शिक्षक, युवा, किसान, मजदुर आदि सब समाहित भएर नकारात्मकतालाई परास्त गरी सकारात्मक चिन्तन प्रवाहित गर्न दिलोज्यान दिएर लाग्नुपर्ने हो । यही नै आजको माग हो ।

अनि सर्वसाधारण जनता एवं पाठकवर्गमा अनुरोध : कोरोना ९५ प्रतिशत नै घरेको पथपरहेजले निको हुन्छ । तर, १४ दिनको एकान्तवास, परिवारभित्र पनि भौतिक दुरी, मास्क, हातको सरसफाइ आवश्यक छ संक्रमण चक्र तोड्नका लागि ।

डाक्टरहरूले बताए अनुसार अक्सिजन लेबल, श्वासप्रश्वास जाँच आफैले नियमित गरी त्यसमा कैफियत भए नजिकैको अस्पताल जानुपर्दछ । ‘बेड छ कि छैन ?’ भनी अल्मलिनुभन्दा अस्पताल भन्नु पुगिहाल्नु जरुरी छ । अस्पतालको आकस्मिक कक्षमा पुगेको बिरामीलाई स्वास्थ्यकर्मीले प्राथमिकता दिएर हेर्दछन् । ज्यान बचाउनु नै तिनको मुख्य उद्देश्य हो । स्वास्थ्यकर्मीलाई प्रेम, सदभाव अनि विश्वास गरौं ।

सामाजिक सञ्जाल अनि अनलाइन पोर्टलका समाचारमा चौबिसे घन्टा नभन्नुडिओ । दिनमा एक वा दुईपटक मात्र विश्वासिलो अनलाइनका समाचार पढ्ने बानी बसालौं । दुर्भाग्यवश, यो महामारीमा हामीले गुमाउन पुगेका आफन्त, साथीभाइ आदिका तस्बिर सामाजिक सञ्जालमा कृपया पोस्ट नगरौं । हामीले हृदयदेखि नै उहाँहरूलाई श्रद्धाञ्जली दिएर पुछ । सार्वजनिक बनाएर मनोवैज्ञानिक त्रासको प्रसार नगरौं ।

अलिकति आध्यात्मिक, योग, प्राणायामजस्ता क्रियाकलापले पनि शारीरिकमात्र नभई मनोसामाजिक समस्यामा त्राण दिलाउन सक्दछ । यस्तो अभ्यास गर्ने गरौं । सचेत बनौं, सकारात्मक बनौं । हाम्रो पृथ्वी, हाम्रो मानव सभ्यताले इतिहासमा थुप्रै महामारी भैरिसकेको छ । वर्तमान समयमा त्रासदी फैलाइरहेको कोरोना महामारी पनि एक दिन इतिहासकै गर्भमा विचिन भएर जाने नै छ । विश्वास गरौं ।

सर्वै सन्तु निरामयाः।

परिवारजन (विशेषतः वृद्ध मातापिता अनि कलिला छोराछोरी) बाट टाढा रहेर जोखिमपूर्ण अवस्थामा काम गरिरहेका छौं हामी स्वास्थ्यकर्मी ।

अक्सिजन, बेड, आइसियु, पिपिई, ग्लोभ्स, मास्क आदिजस्ता अत्यावश्यक वस्तु अनि उपकरणको सीमितताबीच युद्धक्षेत्रमा खटिएका सिपाहीका रूपमा अनवरत कार्यरत छौं हामी । दैनिक लाशको तथ्यांक पस्किने सरकार भएको देशमा ‘कुनै ज्यान बचाउन सकी पो हालिन्छ कि ?’ भनी प्रयास गर्ने स्वास्थ्यकर्मी नै हुन् । तर पनि, तिनमाथि मुक्कालाठी बसाउन यस्तो समयमा पनि जनता (?) तयार नै छन् ।

हिजो विराटनगरको अनि गत हप्ताको जनकपुरको घटनाले अलिकति साहस घटाएको, मन फटाएको हुनसक्छ । तर, पनि हामी स्वास्थ्यकर्मी लागेकै छौं । भौतिकरूपमा ओपिडी खोलेर बिरामीको उपचारमा लाग्न नसकिएको अवस्थामा पनि मोबाइल बोकेर चौबिसे घन्टा, सातै दिन अनवरत दत्तचित्त भएकै छौं हामी । सम्भव भएसम्म सामाजिक सञ्जालबाट नै पनि सचेतनाका कुरा, स्वास्थ्य सल्लाह, अनि सकारात्मक समाचार प्रवाह गर्ने प्रयास पनि भएकै छ । अब कुरा गरौं मिडियाकर्मीहरूको । राज्यको चौथो अंग मानिने मिडियाको यो कोरोना-कालमा महत्व नहुने त कुरै भएन । सरकारलाई भ्रूकभ्रूकाउने, जनतालाई सुसूचित राख्ने, चेतना फैलाउनेजस्ता कार्यमा मिडियाकर्मी नलागेका त छैनन् पनि, तिनको योगदान यथेष्ट नै छ । तर, अहिले जनमानसमा छाएको मनोवैज्ञानिक आतंकमा कमी ल्याउन मिडियाले के कति हातेमालो गर्न सक्दछ भन्ने यहाँ चर्चा गर्न खोजेको हुँ ।

तलका केही सन्दर्भ अध्ययन गरौं पहिले ।

संक्रमण भएको थाहा पाएपछि विदेशबाट फोन गरेर परीक्षण अनुरोध गरेको कुरा हो यो । पीसीआर पोजिटिभ हुनासाथ सिटी गर्नुपर्ने, अस्पतालको बेड तयारी अवस्थामा रहनुपर्ने भ्रम छ जनमानसमा । ‘पीसीआर पोजिटिभ भएपछि त चिनी खानुहुन्छ रे नि ?’

अब ध्याक्सिन नपाउने नै हो ? कोरोना भइहाल्यो कि के गर्नु ? अब कति पो बाँचिएला र ? फलानो जडीबुटी कहाँ पाइएला ? कोरोना भइहाल्यो । जोहो गर्नुपर्छो ! मलाई त पानीमा भिजेर पो ज्वरो आएको त ! कुनै लक्षण नै छैन । कहाँ कोरोना हुन्छ ? किन टेस्ट गराउनु ? बालाई दमले च्यापेको छ । अब अस्पताल लय्यो भने अनेकथरि टेस्ट गराइदेला । पीसीआर पनि गराउने होला । के गर्ने ? के औषधी दिएर ठिक होला ? भन न ! भ्रम, चेतना अभाव, डर, आतंक मिश्रित यी सब घटना सत्य नै हुन् । म डाक्टर भएको नाताले यस्ता घटनाको साक्षी धेरै नै हुनुपरेको छ ।

तर, यी भ्रम निवारण गर्न, अनि चेतनाको ज्योति बाल्न, जनमानसको मानसिक पीडा कम गर्न मिडियाको अर्भे दूरो भूमिका हुन्छ जस्तो लाग्दछ मलाई । आर्यघाटमा लाशहरू जलाएको देखाउने टिभीले कोरोना रोग लागेर अस्पतालमा भर्ना भएका बिरामी या तिनका आफन्तसँग उनीहरूको कोरोना अनुभव समेटिएको वृत्तचित्र देखाउँदा राम्रो होला कि ? कोरोना रोगबाट मेरोका व्यक्तिका तथ्यांकमा सधैं जोड दिने अनलाइन मिडियाले कोरोनाबाट बाँचेका विभिन्न उमेर समूहका व्यक्तिका विवरणमा प्रकाश पार्न सके सकारात्मकतामा वृद्धि होला कि ?

महामारीमा दूरदराजका अस्पताल: सोचिन्छ एक, भइदिन्छ अनेक

जिना सापकोटा

मानिसको दैनिक जीवन बिस्तारै सामान्यतर्फ उन्मुख हुँदै थियो, हिउँदमा उजाड वृक्षहरू बसन्त ऋतुसँगै कल्कलाउँदो गरी पलाएजस्तै मानिसका मनमा केही आसा अनि भरोसा बढ्दै थियो । स्थानीय सवारीसाधन कुद्न शुरु गरेका थिए, पसलमा चहलपहल बाँधिरहेको थियो, निरिफक्री मानिसहरू चाडबाड मनाउन सुरु गर्दै थिए । अन्ततः हामीहरू सामाजिक जीवनतर्फ मुखरित भई नितान्त एक्लो जीवनलाई पूर्णरूपमा परास्त गर्दै थियौं । अफशोच, लाग्ने हामीले छिमेकी भारतमा म्युटेड भाइरसका कारण कोभिड संक्रमण व्यापक भइरहेको सुन्थौं । हेरक दिन संक्रमितका संख्या दिन दुगुना रात चौगुना थपिँदै गयो र सँगसँगै मृत्यु संख्या पनि त्यही अनुपातमा बढ्दै गएर भारत अर्को टर्काजस्तो भयावह रूपमा परिणत भइरहेको थियो । छिमेकमा देखिएको यस किसिमको सन्त्रास र दक्षिणतर्फको

खुला सिमानाले हाम्रो मुटु दिनानुदिन कमजोर हुँदै गइरहेको थियो भने कर्णालीसँग जोडिएको नेपालगन्जको रूपमा अवस्थाले हामी कर्णालीका जनतामा एक किसिमको त्रास सुरु भइसकेको थियो । हेरक दिन हाम्रो अस्पतालमा लक्षणसहितका कोरोना संक्रमित बिरामी संख्या हवाते बढेको थियो । परिस्थिति उल्टेने हो कि भन्ने चिन्ताले आवश्यक थप जनशक्तिका लागि हामीहरू यताउता भौतारिहेका थियौं ।

गत वर्ष बालबालिकामा लक्षणरहित न्यून संख्यामा कोभिडका बिरामी थिए भने यस वर्ष त्यसको विपरीत कोभिडका बहुमत लक्षणसहितका धेरै बालबालिका र युवा प्रभावित भएको अवस्था थियो । केही दिन अगाडिको कुरा हो, हाम्रो आकस्मिक कक्षमा एउटा ७ महिने शिशु गम्भीर प्रकारको श्वासप्रश्वास साथै जलवियोजनबाट पीडित भई छटपटाइरहेको थियो । उसको शरीरमा अक्सिजनको मात्रा ९० प्रतिशत मापन गरिएको थियो, श्वासप्रश्वास दर प्रतिमिनेट ५६ थियो भने मुटुको गति प्रतिमिनेट १ सय ४६ रहेको अवस्था थियो । हामी चिकित्सक टिमको निगरानीमा रहेको उक्त शिशुलाई तत्काले अक्सिजन हुक लगायौं । शिशुलाई औषधी दिन १५ पटकसम्म नशा पत्ता लगाउने अथक प्रयास गरिरह्यौं । शिशु गम्भीर प्रकारको जलवियोजनबाट शिकार भइसकेको थियो र हामीलाई उसको नशा पत्ता लगाउन मुस्किल भइरहेको थियो । लामो प्रयासपछि हामीले नशा पत्ता लगायौं र सफलताको लामो श्वास फेर्नु । त्यसपछि हामी बीचमा शिशुलाई विशेषज्ञ सेवा दिनसक्ने अस्पतालमा प्रेषण गर्ने कि स्थानीयरूपमा नै

उपचार गर्ने भन्ने निष्कर्षका लागि छलफल गरौं । हामी के कुरामा पक्का थियौं भने यदि उक्त शिशुलाई सुखैत प्रेषण गरियो भने बाटोमा जाँदैगर्दा उसको मृत्यु हुने लगभग निश्चित थियो । तसर्थ, हामीले थप एक दिन शिशुलाई पखिने र हेर्ने निधो गरौं । हामीले शिशुलाई सिप्याप अथवा निस्तर अक्सिजन र जलवियोजनमा कमी आएका नशाबाट भोलिलो पदार्थ दिन प्रारम्भ गरौं । हामी डिउटीमा भएका चिकित्सकहरूले न्यूनतम स्रोत र साधन कम भएको स्थानमा एक्कासि गरेको यो महत्वपूर्ण निर्णय थियो ।

हामीले उसको आमालाई सोध्दा विगत चार दिनदेखि शिशुलाई सामान्य ज्वरो र खोकी लागेको कुरा बताएकै थिइन् । एक दिन अगाडि मात्रै लक्षण तथा चिन्हहरूसहित रोग थप गम्भीर हुँदै गएको थियो । यद्यपि, शिशुलाई बान्ता र पखाला भने लागेको थिएन । हामी पनि जलवियोजन के कारणले भयो होला भन्ने दुविधामा अनिश्चित नै थियौं । अर्को बिहान उसको छातीमा देखिएका गम्भीर लक्षण क्रमशः सुधार हुँदै गएको अवलोकन गरौं तर शिशुमा मुटुको चाल र श्वासप्रश्वास भने सामान्य दरभन्दा अर्भ बढी नै थियो । उसमा जलवियोजनको अवस्थामा भने क्रमिक सुधार भइरहेको थियो । हामी यसको रक्तचाप गणना, इएसआर, शरीरमा पुनर्जलीय मात्रा, छातीको एक्सरे, सिआरपी र उसको रातमा राता रक्तकणको प्रयोगशाला परीक्षण गर्न निर्देशन दिौं । अर्को दिन शिशुमा क्रमिक सुधार हुँदा अब उसलाई बचाउन सकिन्छ भन्ने हामीमा केही आसाका किरण उदाए । हामीले अक्सिजन हटाउन खोजेका थियौं तर त्यसले भन्नु समस्या

ल्याउँदा पुनः त्यसलाई निरन्तरता दिऔं । त्यसपछि दुई दिनमा शिशु गम्भीर खालको जलवियोजनबाट मध्यम अवस्था हुँदै क्रमशः पहिलेकै सामान्य अवस्थामा फर्किरहेको थियो । उसको छातीको एक्सरे सामान्य थियो भने अन्य परीक्षण पनि सामान्य भएर पनि सिआरपी परीक्षणमा भने सुधार भइसकेको थिएन । उपचार शुरु भएको चौथो दिनमा शिशुले मुखबाट नै भोलिलो कुरा पिउन थालेको थियो भने छाती सामान्य र जलवियोजन पूर्णतः सञ्चो भइसकेको थियो ।

यहीबीचमा हामीले शिशुको एन्टिजेन परीक्षण गर्न सल्लाह दिौं किनकि अस्पतालमा कोभिडका संक्रमितहरूको संख्या दिनानुदिन बाँधिरहेको थियो । अर्को दिन बिहान शिशुको एन्टिजेन परीक्षण नतिजा देखाइ हामी अनिश्चित भयौं किनकि शिशुमा एन्टिजेन परीक्षण पोजिटिभ देखियो । हामीले शिशुमा अन्य कुनै भाइरस संक्रमण भएको हुनसक्छ कोभिड त हुने सक्दैन भनेर जित्न खोज्यौं तर परिणाम मान्नु नै थियो । यस अवस्थामा हामीले शिशुको अन्य मानिससँग सम्पर्क भएको र नभएको सोध्ने हिम्मत गर्न मनले मानेन । सामान्य सोधखोज गर्दै जाँदा एक महिना अगाडि शिशुको बुबा भारतबाट घर फर्केको जानकारी प्राप्त भयो । हामीले सँगसँगै निजका बुबाआमा दुवैको एन्टिजेन परीक्षण गर्न भन्यौं र परीक्षण गर्दा आमामा पोजिटिभ र बुबामा नेगेटिभ परिणाम आयो । त्यसपछि हामीले बुबालाई घर पठाउने र आमा र शिशुलाई अस्पतालको आइसोलेसन इकाइमा राख्ने निर्णय गरौं । यसैबीच हामीले शिशु र आमालाई आइसोलेसन पठाउनुभन्दा पहिले बच्चांलाई कुनै अन्त्यारो छ वा छैन, जलवियोजनको

अवस्था सम्पूर्ण सुधार भएको, मुख्य लक्षण चिन्ह, मुखबाट खान सक्ने अवस्था, दिसा र पिशाब सबै अवस्थाको यकिन गरेका थियौं । हामीले आमालाई र उनको शिशुमा चढाइएको एन्टिबायोटिकसको मात्रा पूरा नहुञ्जेल आइसोलेसनमा नै राख्यौं । शिशुको एन्टिबायोटिकसको मात्रा पूरा भएपछि कतिमा दुई हप्ता होम आइसोलेसनमा बस्ने सल्लाह दिई आमा र बच्चांलाई अस्पतालबाट डिस्चार्ज गरी घर पठायौं ।

यो बालबालिकामा भएको कोभिड संक्रमणको एउटा नमूना उदाहरणमात्र हो । यो घटनाले हामीलाई भाइरसको परिवर्तित स्वरूप विगतभन्दा कति फरक छ भने विश्वमा सोझ बाध्य बनाएको छ । यसले बालबालिका, युवा वा ज्येष्ठ नागरिकमात्र होइन, सबै उमेर समूहमा संक्रमण भइरहेको भयावह अवस्था देखाएको छ । गत वर्ष भएको डरलाग्दो संक्रमणबाट केही समयको मत्थरपछि हामीले जनस्वास्थ्यका आधारभूत मापदण्डहरू पालना गर्न चुकेका छौं । मास्क लगाउने, बारम्बार हात धुने, दुई व्यक्तिका कम्तीमा दुई मिटरको भौतिक दुरी कायम राख्नेजस्ता सामान्य नियम पालना गर्न बिर्सका छौं जसले गर्दा घटना नियन्त्रण बाहिर गएको आभाष हुन्छ । त्यसैले हामीले नाकमुखको भाग पूरा छोपिने गरी मास्क लगाउने, सामाजिक दुरी कायम राख्ने र बारम्बार साबुनपानीले मिचिचिची हात धुने वा सेनिटाइजर प्रयोगलाई निरन्तरता दिनु अत्यन्त जरुरी छ । यदि यी नियम पालना गर्न हामीले उदासिना देखायौं भने भोलि कोरोनाको दोस्रो लहरले अरू विभत्स अवस्था सिर्जना गर्दैन भन्न सकिन्न ।

बाबा कृपा परिवारद्वारा विपन्न परिवारलाई खाद्यान्न

अर्जुनधारा, जेठ २५। बडामा रहेका अति विपन्न परिवारलाई लक्षित गरि भ्रूपाको वित्तमोड-५स्थित बाबा कृपा परिवारले अर्जुनधारा-७ बडा समितिलाई मंगलवार राहत स्वरूप खाद्यान्न सामग्री उपलब्ध गराएको छ।

समितिलाई उपलब्ध भएको उक्त सामग्री कोभिड-१९ रोगको जोखिमलाई नियन्त्रण गर्न जारी गरिएको पूर्ण निषेधाज्ञाका कारण विहान र बेलुकाको छक टार्न समस्यामा परेका अति विपन्न परिवारलाई वितरण गरिने बडाध्यक्ष नवराम ढुंगाना तिनले बताए।

स्थानीय मनोज भण्डारीको समन्वयमा बडाका २० परिवारलाई २५ हजार रुपैयां

बराबरको खाद्यान्न सामग्रीहरू बडा समितिलाई उपलब्ध गराइएको परिवारका सदस्य निरज वंशलले जानकारी दिए। वितरण गरिएको सामग्रीहरूमा चामल, तेल, दाल, मसला, चिउरा, विस्कट, चाउचाउलगायत रहेको बताइएको छ।

बडा समितिलाई प्राप्त भएको सामग्रीहरूमध्ये सोही दिन चार परिवारलाई वितरण गरिएको थियो। बडाध्यक्ष ढुंगाना र परिवारका सदस्य सुजित अग्रवालले उक्त सामग्रीहरू हस्तान्तरण गरेका थिए।

परिवारले यस अघि अर्जुनधारा(११)का ३० परिवारलाई ४८ हजार रुपैयां बराबरको खाद्यान्न सामग्रीहरू वितरण गरेको सदस्य वंशलले जानकारी दिए।

गन्धर्व समुदायमा राहत पुगेपछि खुशियाली

वीएसपी नेपालद्वारा दुई करोडको स्वास्थ्य सामग्री सहयोग

भ्रूपा, जेठ २५। भ्रूपाको कचनकवल गाउँपालिकामा बसोबास गर्दै आएका अल्पसङ्ख्यक गन्धर्व समुदायको वस्तीमा खाद्य सङ्कट भएको समाचार राससमा प्रकाशित भएपछि पर्याप्त राहत सहयोग जुटेको छ। राहत आएपछि वस्तीमा खुशीयाली छाएको छ।

कचनकवल-२को सो विपन्न वस्तीमा गन्धर्व समुदायका ४६ परिवार बस्दै आएका छन्। कोभिड-१९ को महामारीका कारण निषेधाज्ञा लम्बिएपछि सो वस्तीका बासिन्दा भोकभोकै परेका थिए। काठमाडौंका कदार गान्धारीले रु ९० हजार पठाएर रासस भ्रूपा कार्यालयमार्फत वस्तीका ४६ परिवारमा प्रतिपरिवार एक बोरा (२५ केजी) चामल, मुसुरो दाल, तोरीको खानेतेल, साबुन र टुथपेस्ट सहयोग गरे। गान्धारीबाट प्राप्त राहत सामग्री राससको भ्रूपा कार्यालय प्रमुख चन्द्रकला भण्डारीले प्रदेश नं. १का प्रदेशसभा सदस्य वसन्त बानियाँ र सञ्चारकर्मीहरूको उपस्थितिमा राहत सामग्री सोमवार हस्तान्तरण गरे।

राहत सामग्री पाएपछि खुशी भएकी स्थानीयवासी धनमाया गन्धर्वले सानो परिवारका लागि दुई महिना र ठूलो परिवारका लागि कम्तीमा एक महिना पुग्ने चामल, दाल र खानेतेल सहयोग पाएको बताए। बाहिर निस्कन नपाउँदा कमाउने बाटो थुनियो, घरमा भएको चामल दाल सबै संकियो-धनमायाले भनिन्- राहत नआएको भए गाइनेको चल्थो बल्न छाडिसकेको थियो।

गन्धर्व वस्तीमा अरु दाताले पनि राहत सामग्री पुऱ्याएका छन्। काठमाडौंका समाजसेवी ज्वाला सङ्गोलाल, अनेरास्ववियू कचनकवल गाउँ समिति, सत्यसाई सेवा समिति प्रदेश नं. १ समिति र कचनकवल स्वतन्त्र युवा समूहबाट समेत राहत सामग्री प्राप्त भएको स्थानीयवासी रजिना गन्धर्वले बताइन्।

भ्रूपा सदरमुकाम भद्रपुरबाट ३० किलोमिटर

दक्षिण नेपालकै होचो स्थान कचनकवलमा गन्धर्व समुदायको अलग्गै वस्ती छ। सारङ्गी रेटेर गाउँगाउँ बुल्दै गीत गाउने पेशा अंगालेका विपन्न गन्धर्वहरू कोरोना महामारीका कारण हिँडडुल बन्द भएपछि भोकभोकै बस्नु पर्ने अवस्था आएको थियो। उनीहरूको खेतीपाती र व्यापार छैन।

पूर्वाञ्चल गन्धर्व सांस्कृतिक उत्थान समाजका सचिव रविन गन्धर्वले समुदायले कोरोना कहरमा भोग्नुपरेको दुःख बुझेर राहत सामग्री ल्याइदिनु हुने सम्पूर्ण सहयोगी व्यक्ति तथा संस्थाप्रति आभार व्यक्त गरे। भोकै बस्नुपर्ने परिस्थितिबाट गन्धर्व परिवारमा मनन्य राहत जुटेपछि खुशीयाली छाएको उनले बताए।

सहयोगी मनहरूले हाम्रो दुःख बुझेर पर्याप्त राहत ल्याइदिनुभयो, अब गन्धर्व वस्तीमा कोही पनि भोकै बस्नुपरेन- उनले भने- गाउँवस्ती बुल्दै पुख्रिदिख जीविका चलाउँदै आएका थियौं। कोरोनाले निषेधाज्ञा लागेपछि लामो समय घरभित्रै बस्नुपर्दा खानेकुराको चरम अभाव भएको हो।

सोही क्षेत्रका जनप्रतिनिधि एवम् प्रदेशसभा सदस्य बानियाँले जनताको स्वास्थ्य सुरक्षाका लागि लामो अवधिम्म निषेधाज्ञा लगाउनु पर्ने परिस्थितिबाट विपन्न गन्धर्व समुदायमा खाद्य सङ्कट उत्पन्न भएको जनाउँदै मानवीय भावनाले ओतप्रोत भएर राहत सहयोग गर्नुहुने सबै दाताप्रति कृतज्ञता व्यक्त गरे।

गन्धर्व समुदायको कला, संस्कृति र पहिचानको संरक्षणका लागि प्रदेश सरकारको सहयोगमा गन्धर्व सङ्ग्रहालय निर्माण शुरु गरिएको बानियाँले बताए। सो समुदायका लागि जनता आवास कार्यक्रममार्फत विपन्न परिवारलाई घर निर्माण, सामुदायिक घरबास कार्यक्रम र बालबालिकाको शिक्षाका लागि विशेष योजना ल्याइएको उनले जानकारी दिए।

भ्रूपा, जेठ २५। वीएसपी नेपाल नामक गैरसरकारी संस्थाले राजधानीलगायत देशका विभिन्न स्वास्थ्य संस्था तथा अस्पतालहरूलाई कोरोना सङ्क्रमितको उपचारमा खटिएका स्वास्थ्यकर्मीलाई स्वास्थ्य सामग्री सहयोग गरेको छ।

देशका कैलाली, कञ्चनपुर, बाँके, बर्दिया, दाङ, पर्सा, रुकुम, अर्घाखाँची, चितवन, मकवानपुर, काठमाडौं, ललितपुरलगायतका जिल्लाका ४२ वटा स्थानीय निकाय, सरकारी तथा निजी क्षेत्रका अस्पताल एवं विभिन्न स्वास्थ्य संस्थालाई रु. एक करोड ९० लाख बराबरका पिपिई, मास्कलगायतका स्वास्थ्य सामग्रीहरू वितरण गरिएको संस्थाले जनाएको छ।

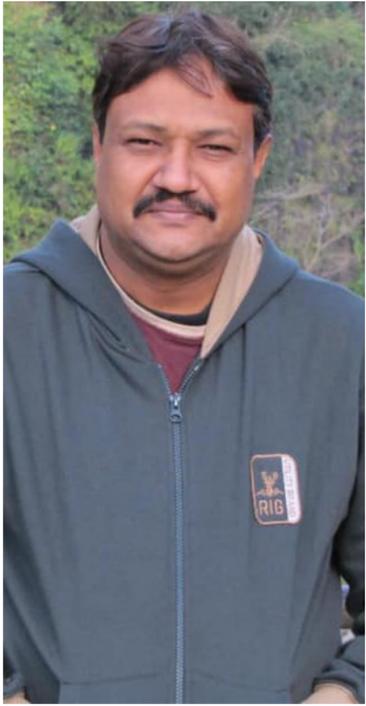
ग्रामीण क्षेत्रमा रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूको सेवालाई प्रभावकारी बनाउन उद्देश्यले सामाजिक उत्तरदायित्वको भावनाबाट प्रेरित भई स्वास्थ्य संस्थामा आवश्यक सामग्री वितरण गरिएको वीएसपी नेपालका अध्यक्ष शेखर अर्यालले बताए। राष्ट्रिय विपद्को अवस्थामा सरकारको मात्र मुख नताकी जनस्तरबाट सक्दो सहयोग गर्न र कोरोनाको उपचारमा खटिएका स्वास्थ्यकर्मीहरूको मनोबल उच्च बनाउन यस किसिमको सहयोगको विशेष महत्व रहने उनको धारणा छ। ती स्वास्थ्य सामग्रीहरू वितरण गर्ने क्रममा अध्यक्ष अर्यालले यस किसिमको सहयोगबाट स्वास्थ्य सेवामा संलग्न स्वास्थ्यकर्मी तथा आम नागरिक प्रत्यक्ष रूपमा लाभान्वित हुने विश्वास

व्यक्त गरे।

सोही संस्थाका कार्यकारी निर्देशक प्रकाश लामिछानेले विश्वव्यापी महामारीबाट आक्रान्त भइरहेको अवस्थामा कोरोना सङ्क्रमितको उपचारमा खटिएका स्वास्थ्यकर्मीलाई स्थलगत रुपमै गएर केही सहयोग गर्न पाउँदा संस्थाले गौरवको अनुभव गरेको बताए। माई कलाइमेन्ट फाउण्डेशन स्वीजरल्याण्डको सहयोगमा सर्जिकल मास्कसहित १० हजार पीपीई सेट उपलब्ध गरिएको उनले जानकारी दिए। कार्यकारी निर्देशक लामिछानेले प्राप्त सामग्रीको सही सदुपयोग र उपयोग गर्न समेत आग्रह गर्दै भविष्यमा पनि यस किसिमको सहयोग गर्ने प्रतिवद्धता जनाए।

स्वास्थ्य सेवालार्इ प्रभावकारी बनाउन र नागरिकको सेवामा सहज गराउन यस्ता स्वास्थ्य सामग्री केही सहयोग पुग्ने भएकाले वीएसपी नेपालले सामाजिक भावनाबाट प्रेरित भई गाउँपालिका, नगरपालिका र अस्पताल एवं स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई सहयोग गरिएको संस्थाका कोषाध्यक्ष सुरेन्द्रलाल श्रेष्ठले बताए। देशका ग्रामीण वस्तीहरूमा बायोयास प्रविधिको विकास र विस्तार गर्दै जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले स्थापना भएको यस संस्थाले यसअघि पनि यस्ता विपद्का समयमा सामाजिक उत्तरदायित्व अनुसार विभिन्न राहत सहयोग गर्दै आएको छ।

‘मेची अभियानमार्फत बिरामीको निःशुल्क उपचार पनि गर्दैछौं’

आपद् विपदमा परेकाहरूलाई सहयोग गर्ने अभिप्रायले सञ्चालनमा आएको मेची अभियानको यात्रा अहिले पनि रोकिएको छैन। २०७२ सालको भूकम्पका वेला मेचीनगरवासीले सञ्चालनमा ल्याएको यो अभियानले अहिलेको विषम परिस्थितिमा पनि गाउँ-गाउँमा पुगेर सेवा दिइरहेको छ। अभियानमा मेचीनगरवासीको स्वतःस्फूर्त रूपमा सहयोग छ नै कतिपय दाता कोभिडको नयाँ भेरियन्टबाट संक्रमित बनेकालाई सहयोग गर्न लालाहित छन्। दाताले स्वतः स्फूर्त दिएको सहयोगबाट अहिले पनि मेची अभियानले कोभिडका कारण समस्यामा परेका र दुई छाक जुटाउन नै समस्यामा परेकाहरूलाई सहयोग गरिरहेको छ। अभियानले आगामी दिनमा के के गर्छ अनि अहिलेसम्म के-के गर्नु सोही विषयमा अभियानकर्मी विजय डालमियासँग गरिएको कुराकानीको केही अंश।

पनि थियो नै अरु यो विषय परिस्थितिमा अड्यारोमा परेकाहरूलाई सेवा गरेको सुन्दा खुशी लाग्ने नै भयो। अहिलेसम्म कहाँ-कहाँ र कस्ता-कस्ता नागरिकलाई यहाँहरूले सहयोग गरिरहनु भएको छ ?

- विपद्मा परेकाहरूलाई सहयोग गर्ने हाम्रो अभियानको मूल लक्ष्य हो। यो अभियानमा केएचडीसी र मेचीनगरपालिकाको सहयोग र सहकार्य रहेको छ।

टिममा को-को सहभागी बन्नु भएको छ ?

- यसमा ननकोभिडका विरामीहरू- सुगर, प्रेसर, मुटु, मृगौला, गर्भवती महिला र डिप्रेसनका विरामीलाई हामीले विशेष महत्व दिएका छौं। यो सेवा बाट हालसम्म १५०भन्दा बढी विरामीले सेवा लिएका छन्। यो सेवा मेचीनगर, बुद्धशान्तिको दुईवटा वार्ड र भद्रपुर कोदुई वटा वार्ड लाई सेवा दिएका छौं। यस्मा ल्यावदेखि औषधिसम्म निःशुल्क रहेको छ।

अनि कहिलेसम्म यसरी दिन दुःखीको सेवा गर्ने सोच बनाउनु भएको छ ?

- जबसम्मसम्म चल्छ जबसम्म ज्यानले धान्छ जबसम्म भगवानले पुऱ्याउँछ तबसम्म हामी काम गर्छौं। टेलिमेडिसिन सेवा जेठ १५देखि २१ सम्म सञ्चालन हुन्छ। अहिले पनि त्यो कार्यक्रम चाल्छ। आगामी दिनमा यसको उपयोगिता हेरेर अर्कै थप गर्न सक्ने विचार बनाएका छौं। यो अभियानमा स्वास्थ्यकर्मीसहित १०६ जना स्वयम्सेवक जोडिएका छौं। हाम्रो अभियानको नाम नै मेची अभियान साभा

अभिपान हो।

यो वेला आफैमा जोखिम छँदैछ। तथापि कसरी स्वास्थ्य सुरक्षा अपनाएर काम गरिरहनु भएको छ ?

- हामी फिल्डमा खटने साथीहरू स्वास्थ्य सुरक्षाका सबै उपायहरू अवलम्बन गर्ने गरेका छौं। जस्तै मास्क, भौतिक दूरी सेनिटाइजरहरूको प्रयोग।

अधिल्लेपटक पनि कोभिडको संक्रमण देखिँदा यहाँहरूले यसैगरी गाउँ-गाउँमा पुगेर विपन्न र समस्यामा परेका नागरिकलाई सहयोग गर्नु भएको थियो। अहिले पनि निरन्तर गरिरहनु भएको छ ? के भन्छन् उनीहरू ?

- मेची अभियानप्रति आशा जागेको छ। यो अभियानको म पनि साक्षी छु। यो अभियानले कसैलाई कुनै पनि माध्यमबाट अफ सामाजिक सञ्जालबाट आर्थिक सहयोगको अपिल गर्दैन तर स्वतःस्फूर्त आफै सहयोग जुट्ने गरेको छ।

सेवाग्राहीहरू पनि र अरु साथीहरूले पनि म्यासेज र कल गरेर कुनै ठाउँमा समस्या देख्नुभयो भने त्यहाँ यस्तो समस्या छ भन्नुहुन्छ। लौ न मेची अभियानले केही गरिदिनुपरो भनेर सूचना गर्नु हुन्छ। त्यसैले सबैले मेची अभियान प्रति एउटा आशा र भरोसा गर्नु भएको छ। मेची अभियान सबै पीडाको समयमा जुट्ने गरेको छ।

आगामी दिनका कुनै भावी योजना केही छन् कि ?

- आगामी दिनमा मेची अभियानले स्थानीयपालिकाहरूसँग सहकार्य गरेर टेलिमेडिसिन सेवालार्इ निरन्तरता दिने सोच बनाएको छ।

कोभिडको यो विषय परिस्थितिमा के गर्दै हुनुहुन्छ ?

- मेची अभियानले मेचीनगरमा रहेका कोरोना संक्रमितहरूलाई सेनिटाइजर, मास्क र आवश्यकता अनुसार अक्सीमिटर वितरण गर्दैछ। सर्गसँगै कोभिड र ननकोभिडलाई सघाउ भन्ने अभियान हो हाम्रो। यो अभियान १५ गतेदेखि सञ्चालन गरेका छौं। त्यसमा टेलिमेडिसिनबाट विरामीको उपचार गर्दैछौं।

सामाजिक काममा यहाँहरूको भूमिका अरु समयमा

पसल बिक्रीमा

बित्तमोडस्थित शनिचरे रोड राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक अगाडि चालू अवस्थाको कोल्ड सेन्टर बिक्रीमा। सम्पर्क : ९८१४६३४८८

सुरक्षा गार्डको आवश्यकता

२५ वर्ष माथि ५० वर्षसम्म उमेर भएका पुरुष र २० वर्षदेखि ३० वर्ष उमेर भएका महिला सेक्युरिटी गार्डको आवश्यकता परेको हुँदा इच्छुकले त-सम्पर्क गर्नुहोला। भू.पु. आर्मी, प्रहरीलाई विशेष ग्राह्यता। विराट गोर्खा सेक्युरिटी प्रा. लि. सम्पर्क कार्यालय बित्तमोड सिटी सेन्टर पूर्व, देवी कलेज रोड फोन : ९८४२६२५०२०, ९८०४७३५६८, ९८०४५६७५७२

विनारी राजश्व सेवा सेन्टर

- अन्तलाइन कर भुक्तानी/कर चुक्ता प्रमाणपत्र
- पर्सनल पान नम्बर पनि बनाइन्छ।
- सरकारी निकायमा व्यवसाय दर्ता गर्नको लागि कागजात तयार गर्ने।
- लेखा परीक्षण /VAT BILL सम्बन्धी काम
मो. ९८०४९७६५०६, ९८४२६४४३७५

अर्जुनधारा यातायात प्रा.लि.द्वारा सञ्चालित आरम्भदायी यात्रा

बित्तमोडबाट रवि विहान ९ बजे गाडी नम्बर १७९९ अनुप, ९८४२६९८२४८, ५४६ उत्तम ९८४२६७२८२४, चन्द्र ५२६-९८६७९९३४९१ साथै समालटार, २:५५ बजे सानुबुर्द, २:४५ बजे दैनिक सेवा उपलब्ध छ।
अध्यक्ष: गोपाल घिमिरे (९८४२६८४७६), बित्तमोड काउन्टर सिताराम आचार्य: ९८४२६३३५२

सेफ्टी ट्याङ्की तथा ढल सफाई

अत्याधुनिक ट्रब (Trabo) प्रविधि सिस्टमको ठूलो ट्याकीबाट सस्तोमा दान्धरहित हजरहको सेफ्टी ट्याकी सरसफाई गर्नु परेमा हामीलाई सम्मन्तुहोस्।
चट्ट फोन मद्दत सेवा
सम्पर्क: ०२३-५४०६२०, ९८४२६५५७००, ९८०४९३८१००

साम्रा सेफ्टी ट्याङ्की तथा ढल सरसफाई

भ्रूपामै पहिलोपटक भ्याकुम सिस्टमको ठूलो र सस्तो ढल तथा सेफ्टी ट्याङ्की सरसफाईको लागि हामीलाई सम्मन्तुहोस्।
सम्पर्क: ९८१४९९३७१२, ९८२४९८१७७४, ९८४२६७७८५५, ९८६२६६८८२८२

हाडजोर्नी तथा नसाका समस्याहरूको सफल उपचार

पूर्वाञ्चलकै पहिलो तथा एकमात्र फरक चिकित्साको उपचार स्पार्क पूर्वाञ्चल अस्पताल बित्तमोड भ्रूपामा हाडजोर्नी तथा नसाका विरामीहरूको सफल उपचार।
जोर्नी तथा उपचार हुने समस्याहरू
- गर्धन, डाड, कम्मर बुझ्ने, डिस्क प्रोत्र्याप्स, नसा च्यापिएको, हड्डी छिडिएको
- बाघ रोग, युरिक एसिड बढेको, आर्थराइटिस, जोर्नी बुझ्ने, जोर्नी जाम भएको
- शरीर कमजोरपार्ने, पोल्ने, लाठी हुने, काम्ने,
- प्यारालाइसीस तथा हिंडल गाह्रो हुने शरीरको एक वा दुवै भाग नचल्ने, मुख बाइगिएको बिरामीलाई भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ।
- प्याराहाइसीस भएका तथा हिंडल नसके बिरामीका लागि अस्पतालमा भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ।
स्पार्क पूर्वाञ्चल अस्पताल, कनकाई रोड नेपाल टेलिकम पूर्व बित्तमोड, भ्रूपा (फोन : ०२३-५४०१९३, ९८०३५४६१९९)

ताप्लेजुड-पाथीभरा सफल यात्रा

बित्तमोडबाट ताप्लेजुड हुँदै पाथीभरा मन्दिरसम्म साथै थैचम्बू, मेमेडसम्मको सफल यात्राका लागि हामीलाई सम्मन्तुहोस्।
ताप्लेजुड पाथीभरा काउन्टर
मो. ९८०३२५०४७२/९८०३३६४०९३

सेफ्टी ट्याङ्की सफा गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोला।

भ्रूपा सेफ्टी ट्याङ्की तथा ढल सफाई

बित्तमोड सम्पर्क: ९८५२६४६००५, ९८०६०१०४१०, ९८४२६३४६२७, ०२३-५४६००५
वमक सम्पर्क: देवी सिटीला ९८२४९७९१८५, ९८४२६७०२६५, ९८४२३३२३३०
भ्रूपामै सबैभन्दा ठूलो भ्याकुम सिस्टमको ट्याकीबाट सफाई गरिन्छ।

ज्यो. मधुसूदन रिजाल (स्वर्णपदक विजेता)
वैदिक ज्योतिष परामर्श केन्द्र
रामचन्द्र रोड, बित्तमोड (९८४२०७४९९)

मेघ (वु. वे. वो. ला. लि. लु. ले. लो. आ) - सरसापटमा पनि खर्चनुपर्ला। आम्दानीका स्रोत सबल देखिए पनि श्रमको उचित मूल्य प्राप्त नहुन सक्छ।
बृष (इ. उ. ए. ओ. बा. बि. बु. बे. वो) - परिस्थितिले निष्क्रिय बनाउनेछ। आफ्नो मेहनतबाट अरुले फाइदा लिने चेष्टा गर्नेछन् सजग रहनुहोला।
मिथुन (का. कि. कु. घ. छ. के. को. ह) - तत्काल उपलब्ध प्राप्त नभए पनि खोजी गर्न समय छ। दिगो फाइदा हुने योजना बन्न सक्छ।
कर्कट (हि. हु. हे. हो. डा. डि. डु. डे. डो) -

आफूलाई लाभ नभए पनि सानो प्रयत्नले समाजका लागि फाइदा हुने काम बन्न सक्छ। अरुको भर नपर्दा राम्रो होला।
सिंह (मा. मि. मु. मे. मो. टा. टि. टु. टे) - अवसरवादीहरूबाट सजग रहँदै गोपनीयतामा ध्यान पुऱ्याउनुहोला। रोकिएका काम दोहोऱ्याउन सकिनेछ।
कन्या (टो. प. पि. पु. ष. ण. ठ. पे. पो) - मेहनत गर्दा कीर्तिनामी काम बन्न सक्छ। आजको मेहनतले भविष्यमा नाम र प्रतिष्ठा दिलाउन सक्छ।
तुला (र. रि. रु. रे. रो. ता. ति. तु. ते) -

साथीभाइको सहयोगले हिम्मत दिलाउनेछ। राम्रो कर्मफल प्राप्त हुनाले मन प्रसन्न रहनेछ। अरुलाई प्रभावित पारेर काम बनाउने समय छ।
बृश्चिक (तो. ना. नि. नु. ने. नो. या. यि. यु) - सामाजिक दायित्व बढ्नेछ। धेरैले आफ्ना कामको तारिफ गर्नेछन्। भौतिक साधन जुट्नाले जीवनशैलीमा परिवर्तन ल्याउन सफल भइनेछ।
धनु (रो. यो. म. मि. मु. घ. फा. ट. भो) - न्यून उपलब्धतामा चित्त बुकाउन नसकिनेछ। प्रतिशक्त नतिजा प्राप्त गर्न काम दोहोऱ्याउनुपर्ने हुनसक्छ।

मकर (मो. ज. जि. खि. खु. खे. सो. गा. गि) - स्वास्थ्यका कारण लक्ष्यमा पुग्न समस्या पर्नेछ। अरुका लागि बुद्धि र समय खर्चनुपर्ला। सजक रहँदा राम्रो होला।
कुम्भ (गु. मे. गो. सा. सि. सु. से. सो. द) - लगनशीलताले उपलब्धको स्रोत प्राप्त हुनेछ। काम पूरा नभए पनि आर्थिक फाइदा हुनेछ। चिताएको मूल्य प्राप्त नभए पनि पछिलाई फाइदा हुनेछ।
मीन (दि. दु. थ. म. ज. दे. दो. च. चि) - आजको दिन तथाईको लागि उपयोगी भएर आएको छ। दैनिक कार्य व्यवसायमा भने जस्तो लाभ मिल्ला।